

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Geriatrya i pielęgniarstwo geriatryczne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Geriatrics and geriatric nursing
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o zdrowiu, nauki medyczne
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr n. med. Anna Irzmańska-Hudziak
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	V	8
Ćwiczenia	15	V	
Zajęcia praktyczne	80	V	
Praktyki zawodowe	80	V	
Samokształcenie	10	V	

Wymagania wstępne	Kompetencje uzyskane na poziomie II roku studiów pierwszego stopnia na kierunku <i>Pielęgniarstwo</i>
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Wyposażenie studenta w wiedzę dotyczącą przebiegu procesu starzenia się organizmu ludzkiego w różnych aspektach, fizjopatologii oraz zespołów chorobowych występujących u człowieka w wieku podeszłym.

Przygotowanie merytoryczne i praktyczne do wykonywania zadań niezbędnych do zapewnienia profesjonalnej i kompleksowej opieki pielęgniarstwa nad pacjentem starszym oraz jego rodziną, w zdrowiu, chorobie i niepełnosprawności, z uwzględnieniem miejsca sprawowania opieki.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
W zakresie WIEDZY absolwent zna i rozumie:		
W_01	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku	D.W1
W_02	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach	D.W2
W_03	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-	D.W3

	ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej	
W_04	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia	D.W4
W_05	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach	D.W5
W_06	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	D.W6
W_07	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia	D.W7
W_08	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	D.W8
W_09	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym	D.W9
W_10	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym)	D.W10
W_11	etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego	D.W11
W_12	narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji	D.W12
W zakresie UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:		
U_01	gromadzić informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	D.U1
U_02	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	D.U2
U_03	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	D.U3
U_04	organizować izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych	D.U4
U_05	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	D.U12
U_06	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	D.U13
U_07	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	D.U15
U_08	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno - rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych	D.U16
U_09	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18
U_10	prowadzić rozmowę terapeutyczną	D.U20
U_11	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.

U_12	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U_13	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25.
U_14	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
W zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K_01	kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną.	KS.1
K_02	przestrzega praw pacjenta.	KS.2
K_03	samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzega wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem.	KS.3
K_04	ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe.	KS.4
K_05	zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.	KS.5
K_06	przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta.	KS.6
K_07	dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS.7

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład:

1. Proces starzenia się organizmu człowieka w aspekcie bio-psycho-społeczno-ekonomicznym. Odrębności fizjologiczne organizmu człowieka starszego. Zmiany somatyczne i psychiczne związane z procesem starzenia. Zmiany w funkcjonowaniu człowieka spowodowane procesem starzenia się jako wyznacznik opieki pielęgniarstwa.
2. Zasady organizacji opieki geriatrycznej w Polsce. Standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane wobec chorych seniorów.
3. Wielowymiarowa ocena pacjenta. Całościowa Ocena Geriatryczna (COG) jako interdyscyplinarny proces diagnostyczny. Elementy oceny pielęgniarstwa prowadzonej u osób starszych. Zasady współpracy interdyscyplinarnej w ramach diagnozowania i planowania opieki nad osobą starszą.
4. Zasady przygotowania seniora do badań diagnostycznych. Komunikowanie się z osobą starszą (problemy, zasady, znaczenie terapeutyczne). Specyfika diagnozowania stanu zdrowia u osób starszych.
5. Specyfika patologii w starości – wielochorobowość. Etiopatogeneza objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i profilaktyka chorób wieku starszego. Choroby występujące w starości i ze starzenia się. Specyfika pracy pielęgniarki.
6. Wybrane wielkie zespoły geriatryczne: niesprawność ruchowa, zespół słabości, zaburzenia lokomocji i upadki, otępienie, depresja, nietrzymanie moczu i stolca. Czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowia.

7. Wybrane stany chorobowe w starszym wieku. Specyfika przebiegu chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego, układu ruchu, skóry, wzroku, słuchu, cukrzyca, miażdżyca, zespoły otępienne i inne. Zasady przygotowania seniora do samoopieki.
8. Specyfika farmakoterapii osób starszych. Profilaktyka powikłań w leczeniu chorób. Politerapia i polipragmazja. Udział pielęgniarki w farmakoterapii.
9. Wsparcie osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji w zależności od wieku, stany zdrowia oraz miejsca pobytu.

Ćwiczenia:

1. Zasady edukacji zdrowotnej i terapeutycznej wśród osób w starszym wieku - propozycje programów edukacyjnych dla seniora/grupy seniorów na wybrany temat .
2. Całościowa Ocena Geriatryczna w pracy pielęgniarki.
3. Zasady usprawniania osób starszych. Zapobieganie upadkom. Dobór wyrobów medycznych i sprzętu do rehabilitacji.
4. Rozwiązywanie problemów żywieniowych u seniorów oraz podczas leczenia farmakologicznego. Rozpoznawanie powikłań w przebiegu leczenia i rehabilitacji.
5. Opracowanie planu opieki dla pacjenta geriatrycznego przebywającego w domu oraz jego opiekunów.

Zajęcia praktyczne:

w Centrum Symulacji Medycznych

poradnictwo w zakresie samoopieki i rozpoznawanie demencji starczej (D.U2.; D.U3.; D.U20.)
wykonanie toalety u osoby starszej z niedowładem kończyn dolnych, ocena ryzyka wystąpienia odleżyn oraz profilaktyka (D.U1.; D.U3; D.U16)

w podmiotach leczniczych

1. Wprowadzenie do zajęć: zapoznanie z urządzeniem i wyposażeniem placówki, regulaminami, standardami oraz obowiązującymi przepisami BHP. Specyfika opieki szpitalnej nad człowiekiem w wieku podeszłym.
2. Ocena stanu fizycznego i psychicznego pacjenta. Obserwacja zmian somatycznych związanych z procesem starzenia (zmiany układowe i narządowe) oraz zmian psychicznych (osłabienie pamięci, retrospektywna postawa i zmiana zakresu zainteresowań, elastyczność i upór, sprawność intelektualna, zmiany charakterologiczne).
3. Specyfika podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych chorych w podeszłym wieku: toaleta poranna i wieczorna, higiena intymnych części ciała, pielęgnacja stóp i paznokci, mycie włosów, kąpiel, pielęgnacja jamy ustnej. Zapobieganie skutkom długotrwałego unieruchomienia.
4. Specyfika komunikacji z osobami starszymi: postawa wobec uczuć i sposobu zachowania pielęgnowanej osoby (przekora i upór, agresja i zazdrość, depresja i bierność). Kształtowanie relacji terapeutycznej.
5. Żywnienie osób starszych: zasady żywienia, rodzaje stosowanych diet, sposoby żywienia, zapotrzebowanie pokarmowe.
6. Pacjent z inkontynencją. Specyfika opieki nad osobą starszą.
7. Choroby wieku podeszłego - specyfika postępowania pielęgnacyjnego: miażdżyca, cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia, niewydolność oddechowa, choroby układu pokarmowego, zmiany w układzie ruchu, zaburzenia równowagi.
8. Psychogeriatryka – postępowanie pielęgnacyjne w nerwicach, depresji, zespołach otępiennych, chorobie Alzheimera.
9. Farmakoterapia wieku podeszłego, zjawisko polipragmazji i samoleczenia. Przygotowanie pacjenta do samoopieki w tym zapobieganie powikłaniom.
10. Pielęgnowanie umierających – rola i zadania pielęgniarki.
11. Zasady współpracy pielęgniarki z rodziną/ opiekunem osoby starszej/ zespołem

terapeutycznym w zależności od miejsca pobytu seniora (dom, oddział szpitalny, zakład opiekuńczy, DPS).

Praktyki zawodowe:

1. Wprowadzenie do zajęć: zapoznanie z urządzeniem i wyposażeniem placówki, regulaminami, standardami oraz obowiązującymi przepisami BHP. Specyfika opieki szpitalnej nad człowiekiem w wieku podeszłym.
2. Ocena stanu fizycznego i psychicznego pacjenta. Obserwacja zmian somatycznych związanych z procesem starzenia (zmiany układowe i narządowe) oraz zmian psychicznych (osłabienie pamięci, retrospektywna postawa i zmiana zakresu zainteresowań, elastyczność i upór, sprawność intelektualna, zmiany charakterologiczne).
3. Specyfika podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych chorych w podeszłym wieku: toaleta poranna i wieczorna, higiena intymnych części ciała, pielęgnacja stóp i paznokci, mycie włosów, kąpiel, pielęgnacja jamy ustnej. Zapobieganie skutkom długotrwałego unieruchomienia.
4. Specyfika komunikacji z osobami starszymi: postawa wobec uczuć i sposobu zachowania pielęgnowanej osoby (przekora i upór, agresja i zazdrość, depresja i bierność). Kształtowanie relacji terapeutycznej.
5. Żywnienie osób starszych: zasady żywienia, rodzaje stosowanych diet, sposoby żywienia, zapotrzebowanie pokarmowe.
6. Choroby wieku podeszłego - specyfika postępowania pielęgnacyjnego: miażdżyca, cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia, niewydolność oddechowa, choroby układu pokarmowego, zmiany w układzie ruchu, zaburzenia równowagi.
7. Psychogeriatryka – postępowanie pielęgnacyjne w nerwicach, depresji, zespołach otępiennych, chorobie Alzheimera.
8. Farmakoterapia wieku podeszłego, zjawisko polipragmazji i samoleczenia. Przygotowanie pacjenta do samoopieki w tym zapobieganie powikłaniom.
9. Pielęgnowanie umierających – rola i zadania pielęgniarki.
10. Zasady współpracy pielęgniarki z rodziną/ opiekunem osoby starszej/ zespołem terapeutycznym w zależności od miejsca pobytu seniora (dom, oddział szpitalny, zakład opiekuńczy, DPS).

Samokształcenie:

W swoim środowisku zamieszkania znajdź osoby starsze, przebywające w domu i korzystające z opieki medycznej POZ. Podczas wizyty w domu dokonaj oceny chorego wykorzystując elementy COG. (Ankieta wstępnej oceny geriatrycznej, skala VES-13, ADL, AMTS, MNA-SF, DOS, schemat aktualnie przyjmowanych leków).

Student zalicza samokształcenie jeżeli prawidłowo wypełni i zinterpretuje otrzymane wyniki.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 - W_12	Wykład konwencjonalny	Egzamin pisemny – student rozpoznaje odpowiedź. Test wielokrotnego wyboru (MCQ).	Kwestionariusz testu
UMIĘTNOŚCI			

U_01 - U_14	Zadanie do wykonania - samokształcenie	Realizacja zleconego zadania (projekt, prezentacja, wypowiedź ustna). Realizacja zleconego zadania w warunkach symulowanych oraz w warunkach klinicznych.	Przewodnik do gromadzenia danych o pacjencie. Karta oceny do ćwiczeń. Dzienniczek umiejętności praktycznych. Karta oceny.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01 - K_07	Obserwacja uczestnicząca	Przedłużona obserwacja przez opiekuna / nauczyciela prowadzącego; Ocena 360° (opinia pielęgniarek, kole- gów/koleżanek, samoocena, opinia nauczyciela prowa- dzącego)	Dzienniczek umiejętności praktycznych. Karta oceny.

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunki uzyskania zaliczenia:

Obecność na ćwiczeniach oraz zajęciach praktycznych i praktykach zawodowych według regulaminu studiów. Pozytywnie zaliczona praca samokształceniowa oraz uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń, wykładów oraz zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Zaliczenie wykładów: egzamin testowy - test wielokrotnego wyboru. 1 punkt za każdą prawidłową odpowiedź.

Kryteria oceny testu:

59 % <= ocena niedostateczna

60 % - 67 % dostateczny

68 % - 74 % dostateczny plus

75 % - 86 % dobry

87 % - 93 % dobry plus

94 % - 100 % bardzo dobry

Zaliczenie ćwiczeń: zaliczenie poszczególnych umiejętności na podstawie zleconego zadania i wypowiedzi ustnej.

Kryteria oceny ćwiczeń:

59 % <= ocena niedostateczna

60 % - 67 % dostateczny

68 % - 74 % dostateczny plus

75 % - 86 % dobry

87 % - 93 % dobry plus

94 % - 100 % bardzo dobry

Student nie zalicza ćwiczeń w przypadku braku obecności na więcej niż 2 ćwiczeniach oraz uzyskaniu oceny niedostatecznej według karty oceny.

Kryteria oceny zajęć praktycznych:

Pozytywna ocena z realizacji zleconych zadań oraz ocena kompetencji społecznych na podstawie obserwacji przez opiekuna.

Student nie zalicza zajęć praktycznych w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej oraz w przypadku braku uzyskania zaliczenia przez opiekuna.

Kryteria oceny praktyk zawodowych

Pozytywna ocena z realizacji zleconych zadań oraz ocena kompetencji społecznych na podstawie obserwacji przez opiekuna.

Student nie zalicza praktyk zawodowych w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej oraz w przypadku braku uzyskania zaliczenia przez opiekuna.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	205
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	10

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Kędziora-Kornatowska K., Muszalik M. (red.): <i>Kompendium pielęgnowania pacjentów w starszym wieku. Podręcznik dla studentów i absolwentów kierunku pielęgniarstwo</i> . Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
2. Wieczorowska-Tobis K., Talarska D.(red.): <i>Geriatrya i pielęgniarstwo geriatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych</i> . Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
3. Muszalik M. (red.): <i>Problemy pielęgniarstwa geriatrycznego</i> . PZWL, Warszawa 2021
Literatura uzupełniająca
1. Gąsowski J., Piotrowicz K.(red.): <i>Geriatrya. Wybrane zagadnienia</i> . Medycyna Praktyczna. Kraków 2020
2. Szczerbińska K., Wilczek - Rużyczka E.: <i>Jak promować zdrowy styl życia i zmieniać zdrowotne zachowania osób starszych</i> , Zdrowie i Zarządzanie, Kraków 2010.
3. Kózka M., Płaszewska - Żywko L.: <i>Diagnozy i interwencje pielęgniarские</i> . Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
4. Czasopisma: <i>Gerontologia Polska, Geriatrya</i> (aktualne numery).